

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod

Upravništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. —
Vsprejema naročnino, inserate in
reklamacije.
Upravniškega telefona št. 188.

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravništvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1-70

Za pošilj. na dom 20 h na
mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Inserati:

Enostop. petičvrsta (72 mm):
za enkrat . . . . . 13 h
za dvakrat . . . . . 11 "
za trikrat . . . . . 9 "
za več ko trikrat . . . . . 8 "
V reklamnih noticah stane
enostopna garmondvrsta
à 26 h. Pri večkratnem ob-
javljanju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvemši nedelje
in praznike, ob pol 6. uri
popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz
dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se
ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

Slovenska ljudska stranka.

Iz vseh krajev naše kranjske dežele so se danes zbrali najboljši možje, ki jih po vsej pravici lahko nazovemo zastopnike vsega slovenskega ljudstva kranjske dežele. Velika dvorana hotela „Union“ je bila danes napolnjena zaupnikov našega vodstva, ki se sešli, da se resno razgovore o najvažnejših vprašanjih, ki sedaj pretresajo našo državo in našo ožjo domovino. Izpod snežnega Triglava in iz solnčne Vipavske, s kršnega Krasa in iz vinorodne Bele Krajine — iz vseh delov kranjske dežele so se kot bratje v borbi za pravice slovenskega naroda sešli mežje, ki so pravi, neomajni stebri naše domovine. Bili so zastopniki vsi stanovi v teh mežjih, ki se niso strašili daljnega pota, da poslušajo poročila vodstva katoliškonarodne stranke, da se svobodno razgovore o naših najnujnejših potrebah in da izvolijo vodstvo, ki mu za tri leta pôleže v roke odgovornost in truda polne posle političnega vodstva naše dežele.

To je bil zbor, ki zasluži v resnici ime najodličnejšega zastopstva naše dežele. Poročila so obsegala velevažna državnopravna in politična vprašanja, in kdor je pogledal na ta odlični zbor, se je moral zavedati, da je slovenski narod politično dozorel, da sam sklepa o najvažnejših zadevah svojega političnega življenja.

Dogodki v deželnem zboru, ki je v zadnjem zasedanju tako jasno dokazal, da imajo zastopniki ljudstva po svojih zmehnostih in po svoji odločnosti danes edino pravico odločevati o usodi kranjske dežele, so se zrcalili pri tem zborovanju v velikanskem navdušenju za delovanje katoliškonarodnih poslancev.

Odločni nastop za pravice ljudstva je žel najviharnejše odobravanje, in danes se je videlo bolj nego kdaj prej, da stoji cela dežela za možmi, ki so s toliko odločnostjo dvignili prapor slovenskega ljudstva in ga ohranili na višku v kljub nizkotnemu nasprotstvu ljudskih sovražnikov in njihovih poslancev. — Dr. Susteršič je videl na tem shodu potrjeno svoje delo in je dobil sijajno zadoščenje za vse, kar je pretrpel v zadnjem desetletju. Iznova ga je dvignilo slovensko ljudstvo na štiti in ga z burnim navdušenjem izvolilo za načelnika in voditelja v bodočih borbah.

In ko so zborovavci gledali svoje vrste, se jim je morala roditi misel, da mi nismo več ona majhna stranka, ki je iz malih pečetkov dvignila prapor za vero in pravico, v viharju navdušenja so pritrdili, da danes ta zbor zastopa vse slovensko ljudstvo kranjske dežele. Ideali, za katere je šla v boj kat. narodna stranka, danes zmaguejejo in zbirajo okoli sebe vse, kar je poštenega in slovenskega v naši deželi. Zato pa ni bila nobena izprememba, ampak le izraz dejanskih razmer, da se je ta zbor smatral kot najpopolnejši izraz našega ljudstva, in da je dal stranki, ki jo je na novo ustanovil in organiziral, ime slovenske ljudske stranke.

„Slovenec“ je že pred letom popraševal, ali je megoča slovenska ljudska stranka. V naši enketi smo popraševali najodličnejše možje, ali pride do take stranke in kakšna boji. Slišali smo razne nasvete, a dejanja ni bilo.

Ta velikanski zbor je pa s tisočeterimi grli klical, da mi imamo slovenske ljudsko stranko, in tiseči rok so se dvignili, da zatrdje, da so ti naši možje slovenska ljudska stranka, ki gre neustraheno v boj za svetinje slovenskega naroda in jih ne pusti tlačiti več od nikogar. Ta zbor je ustvaril trdnjavo, ki bo branila slovenski narod. Tu se je pokazalo, kje je naša bodočnost in kam se mora postaviti vsakdo, ki hoče zanaprej veljati za Slovence in domoljuba.

Popolno soglasje, ki je vladalo na tem velikanskem zborovanju, nam priča, kako globoko je v našem ljudstvu ukoreninjena demokratska politična misel, ki jo zastopa katoliško-narodna — sedaj slovenska ljudska stranka.

Velika dvorana „Uniona“ je bila tako napolnjena zaupnikov, da so zasedli še vse galerije. Takega velikanskega političnega shoda še ni videla Ljubljana, in če se pomisli, da so to le zaupniki, tedaj smo lahko uverjeni o nepremagljivosti naše ljudske stranke.

Predsedništvo je bilo sestavljeno tako: Predsednik dr. Susteršič, podpredsednik dvorni svetnik Šuklje, zapisnikar dr. Lampe.

Dr. Susteršič je v poročilu vodstva popisoval zadnje triletne boje in zmage katoliške-narodne stranke ter razvil iz nova krščansko-demokratski prapor, s katerim gremo v borbo za ljudske pravice.

Dvorni svetnik Šuklje je popisoval razmerje Avstrije do Ogrske in obširno poročal o stališču Slovencev proti reški resoluciji.

Dr. Krek je pa proklamiral med burnim odobravanjem, da se zberujoča stranka odslej proglasi za slovenske ljudske stranko. Več o teh govorih še izpregovorimo.

Z viharnim navdušenjem so bile sprejete sledeče resolucije:

Zaupniki kat. narodne stranke izrekajo, da je boj za splošno in enako volivno pravico za državni in deželni zbor tako pretežne važnosti za duševno in gmotno blagostanje in napredek slovenskega ljudstva, da se morajo za tem bojem zapostaviti vsa druga javna vprašanja.

Državni in deželni poslanci se za to pozivljejo, da uporabijo v državnem in deželnem zboru najskrajnejša sredstva v dosego splošne in enake volivne pravice, ne zmeče se za nikake posledice in zapostavljajoč vse druge kakršnekoli ozire, bodisi političnega ali gospodarskega značaja. Pooblaščajo se zajedno, da podpirajo eno vladno, od koje se pričajo, da ima resno voljo in zmožnost izvesti v kratkem času splošno in enako volivno pravico.

Zaupniki stranke na današnjem shodu izrekamo glede razmerja napram Ogram in bratom Hrvatom:

I. Dasi priznavamo ugodnosti, katere ima skupnost omenjenega zastopstva in vojne sile kakor tudi enako carinsko in trgovinsko ozemlje za obe državni polovici, odklanjamo vendar očitvidno preobremenjenost naše državne polovice, obžalujemo dalje, da se je tekom zadnjih let z nekaterimi dejstvi, kakor s samostojnim nastopom Ogrske na sladorni konferenci v Bruselju, dalje z vpeljavo sladkorne „surtaxe“ in z nekaterimi daleč segajočimi vojaškimi ukrepmi kršilo bistvo one celokupnosti, katera je celo po na-

godbi iz leta 1867 še preostala habsburški monarhiji ter želimo revizijo nagodbenih zakonov v to svrhu, da se uvede strajno popolno razmerje med Avstrijo in Ogrsko.

II. Naglašamo, da po našem prepričanju bi bila ničeva in nezakonita vsaka revizija ogrske nagodbe, koji ne bi pritrdirile zakonodajstvo trejedine kraljevine, t. j. kraljestvo Hrvatske, Slavonije in Dalmacije.

III. Glede reške resolucije smo uverjeni, da je ona izliv čistega hrvatskega rodoljubja, po vsej pravici užaljenega vsled tožnega položaja hrvaškega naroda v obeh državnih polovicah. Z druge strani pa ne moremo prezirati, da pomeni resolucija v svojih praktičnih posledicah usodno državno-pravno ločitev Slovencev in Hrvatov, dveh narodov tedaj, ki bi morala biti edina po svojem prizadevanju, kakor sta si edina po krvi in po skupni zgodovini. Nadejamo se od modrosti hrvaških rodoljubnih zastopnikov, da bodo uvaževali prevažne pomisleke svojih slovenskih bratov.

Shod zaupnikov skleni: Katoliško narodna stranka se imenuje odslej Slovenska ljudska stranka.

G. Kovač (Ambrus) popisuje, kako podlo zasramuje liberalci kmeta in se zahvaljuje dr. Susteršiču in tovarišem, da tako krepko zastopajo ljudske koristi.

Privolitvinačelnika slovenske ljudske stranke se sliši med burnim pritrdjevanjem same en glas: Dr. Susteršič!

Dr. Krek izjavi: Če izvolimo mi sedaj dr. Susteršiča za načelnika, storimo to iz prepričanja, da je on danes eden prvih mož politične javnosti ne le pri nas, ampak v celi Avstriji. Mi se ne klanjamo njegovemu terorizmu, kakor trdijo nasprotniki, ampak njegovemu duhu in njegovi požrtvovalni odločnosti za našo ljudsko stvar. Zato predlaga dr. Susteršiča za načelnika.

Podpredsednik Šuklje dá predlog na glasovanje in z velikanskim navdušenjem je bil soglasno izvoljen dr. Susteršič za načelnika slovenske ljudske stranke.

Dr. Susteršič se zahvali ter pravi, da je ta izvolitev največja čast, ki se mu spleh more izkazati. Kot izvoljeni načelnik slovenskega ljudstva izjavlja, da ostane tisti, kot je bil (Odobrovanje) in se bo držal načel ki jih je stranka proglasila ter prepričanja, da je v politiki včasih ena kaplja energije več vredna, kakor pa petoki „modrosti“. Za tri leta hoče biti prvi sluga slovenskega ljudstva.

V vodstvo je bilo nadalje izvoljenih po pravilih 15 članov:

A. Belec, Ivan Lavrenčič, Ivan Stanovnik, Anton Jeriha, Ivan Kregar, Luka Smolnikar, Oton pl. Detela, profesor Evgen Jarc, A. Kalan, A. Koblar, dr. Janez Ev. Krek, dr. E. Lampe, dr. Vilko Schweitzer, J. Siška, dr. Fr. Dolšak.

Poleg tega pripadajo v vodstvo vsi državni poslanci stranke in vodstvo ima pravico, da pokliče 3 gospode v vodstvo.

Predsednik se spominja na to s toplimi besedami rajnega poslanca Pakiža. Za

naslednika mu predlaga poslanec Jakli g. dvornega svetnika Šukljeta.

G. Pirc (Sodražica) pozivlja kandidata in druge poslance, naj se z vso odločnostjo potegujejo za interese kmečkega stanu v borbi proti gnilemu, zastarelcemu liberalizmu.

G. Šuklje izjavi, da sprejme kandidature: Moj program je program stranke. Skupno z dr. Susteršičem bom zastavil vse svoje moči v to, da privedemo načela stranke do zmage.

Dr. Susteršič opozarja krošnjarje na sklep deželnega zbora, pri katerih ne sme deželni odbor pobirati naklade na krošnjarsko pridobnino.

Oglase se še k besedi: g. Milavec (Ljubljana), ki želi v vodstvu zastopane tudi železničarje, g. župan Markoc (Preloka), ki govori o potrebah svojega kraja zlasti glede cest, g. župan Jerman (Kot pri Črnomlju), ki popisuje zahteve kmetov v Beli Krajini, zlasti glede železnice, g. Sušnik (Vrhnika) za izsuševanje barja in pomoč proti povodnji, g. Pavlovčič (Suhor) o vodovodu.

Dr. Susteršič opozarja na to, da je deželni zbor dovolil 4 milijone za take zadeve. Naj se obračajo zaupniki do deželnega odbornika g. Povšeta. Priporeča tudi novi delavski list „Naša moč“. Krščansko-socialno delavstvo je poslalo svojo izjavo. Dešlo je še več izjav, ki jih priobčimo prihodnjič.

Dr. Susteršič sklene slednjič to krasno in vzorno zborovanje z burnimi zahvalnimi slavklicina vladarja, ki je sklenil dati ljudstvu splošno in enako volivno pravico.

Popoldne je bil banket za 400 oseb. Pri banketu je svirala ljubljanska društvena godba.

Za splošno volivno pravico.

Linc, 26. novembra. Danes popoldne je bil v tukajšnjem ljudskem parku shod socialnih demokratov na korist splošne in enake volivne pravice z dnevnim redom: zadnji opomin parlamentu. Navzočih je bilo do 3000 oseb. Po shodu so priredili izpredov.

Zveza industrijcev za Bielitz Biala in okolico je sklenila v polnoštevilni seji sledeče: „Ker industriji svobodni in pametni volivni pravici radi pritujujejo, nočejo ovirati zasnovane volivne demonstracije delavstva in bo zato vstavljeno vse delo po tovarnah iz obrtnih ozirov že v ponedeljek 27. t. m. zvečer in se prične zopet v sredo 29. t. m. zjutraj“.

Zahteve poštinih uradnikov.

Praga, 26. novembra. Danes se imeli poštini pomožni uradniki in poštini uslužbenci dva zelo obiskana shoda, kjer so se posvetovali o svojih zahtevah. Vsprejeta resolucija, ki se je poslali trgovinskemu ministrstvu, zahteva zvišanje plač in hitrejše avanziranje.

Obtožena ogrska vlada.

Košut pozivlje stolice, naj tožijo vlado, ker jim je vzela dotacijo, češ, da se nebena sedišče ne bo upalo soditi v prilog vladi.

Ogrska kriza

se vedno bolj poostruje. Mestni magistrat v Budimpešti je sklenil, da vladi ne izroči prostovoljne plačanih davkov.

V opozicijskih krogih se živahno agitira, naj 19. decembra ogrski državni zbor ne sprejme na znanje

odgoda ter naj s silo zboruje dalje.

Budimpešta, 26. novembra. Baron Fejervary se je vrnil danes popoldne v Budimpešto. Obrtni minister Vörös in državni tajnik dr. Pepovics odpotujeta danes v Budimpešto.

Odgovor češkega dijaštva mažarskemu.

Znano je, da so sredi meseca oktobra pisali mažarski dijaki češkemu, naj se jim pridružijo v boju zoper Avstrijo. Dne 22. t. m. je imelo češko-slovansko dijaštvo shod, na katerem je sklenilo poslati mažarskim dijakom odgovor, da nemore soglašati z njimi iz sledečih vzrokov:

1. Ker ne protestirajo proti šovinistiškemu ravnanju koalicijske.

2. Ker se napram kolegom drugega mišljenja surovi in nedostojni in

3. Ker so proti splošni in enaki volivni pravici, za katero se sedaj bori cela Avstrija.

Italijani zopet jezni na Avstrijo.

„Frankfurter Zeitung“ poroča iz Rima: V tukajšnjih političnih krogih vlada veliko vznemirjenje, ker je pritrdil avstrijski prestolonaslednik avstrijskemu katoliškemu shodu na ljubo posvetni oblasti papeževi.

Radikalna „Vita“ javlja, da noče praznovati italijanski poslanik na Dunaju dne 20. septembra, spomina zavzetja Rima od italijanskih čet, in izkorišča ta slučaj za napad na ministrstvo zunanjih zadev.

Italijane tudi skrbi, da se pripravlja Avstrija na napad proti Turčiji.

Ogrski veleizdajalci oproščeni.

Budimpešta, 26. nov. Afera radi Zeysigove brošure je končana. Obtoženci so oproščeni.

Novi norveški kralj

Hakon je s svojo soprogo že prišel v Kristijanjo. Kronanje se bo vršilo 17. maja v Sundu.

Odpor železničarjev.

V Pragi se je vršilo 26. t. m. posvetovanje raznih železničarskih organizacij. Sklepal se o zahtevah, ki jih stavijo lastnikom zasebnih železnic in se slične onim na drž. železnicah.

Časnikarski bojkot.

Belgrad. Srbski časnikarji so sklenili, da bojkotirajo popolnoma skupščino zaradi spora na kongresu srbskih književnikov.

Balkan.

Carigrad. Po „Timesu“ razširjene vesti, da turške oblasti grške napade na Kucovlahe podpirajo, niso dokazane. V monastirskem, kosovskem in solunskem vilajetu zasledujejo turške čete vse roparske tolpe in ne delajo nikakoršnih razlik.

Nemiri v Spaniji.

Madrid, 26. nov. Iz Barcelone poročajo, da so šli včeraj po noči neki častniki, ki so imeli karikature nekega katalanističnega lista za žaljive, pred uredništvo tistega lista in so pozdravljali Spanijo s slavoklici. Republikanci so se pridružili manifestantom in prišlo je med temi in katalonisti do spopada. Podrobnosti ni. Ministrstvo je imelo z ozirom na resnost teh dogodkov takoj sejo.

Madrid, 26. nov. Po brzobjavnih uradnih poročilih poročajo, da je v Barceloni spet mir. Vse sodnije preiskujejo dogodke.

Proti Turčiji.

Da je sultan zavrnil ultimatum velevlasti, je med drugim vzrok nezadovoljnost turškega prebivalstva s slabim finančnim stanjem. Uradniki niso dobili polne plače in fanatični hodže hujskaje, da bo še slabše če se dovoli velevlasti finančna kontrola v Makedoniji. Tujcem sovražno gibanje se kaže tudi v tem, da podrejeni uradniki aretirajo vedno več tujih podanikov. Mnogo Mahomedancev se preskrbuje z orožjem.

Vojne ladje velevlasti so odplule iz Pireja z zapečatenimi ukazi. V pristanišču sta ostali angleška in francoska torpedovka, da skrbita za pismeno zvezo z brodevjem.

Listi poročajo, da če zasede Bolgarija Makedonijo, izbruhne v Makedoniji upor.

Iz Carigrada je došlo poročilo, da se hoče Turčija udati. Vrše se le še pogajanja zaradi nekaterih podrobnosti med avstrijskim poslanikom in turško vlado.

Napad na sultana pred sodiščem.

Carigrad, 25. novembra. Danes se je vršila sodnijska razprava pri štambulskem kriminalnem sodišču o zadevah napada na sultana in najdenih bombah v avstrijski bolnici in v Cercle d'Orient in v neki angleški hiši. Od obtožencev so navzoči Belgijec Joris, 14 Armencev in 2 Grka,

od katerih je eden grški podložnik. Belgijski in grški poslanik sta prisostovala celi obravnavi. Predsednik preiskovalne komisije o napadu Nedžib paša B-lhame, katerega tožno poročilo obsega 2000 strani, je tudi navzoč. Dopisnikom listov in ljudstvu je vstop dovoljen. — Po čitanju obtožbe in po navedilu državnega pravika so pričeli z zaslišanjem Jorisa. Ta je priznal, da je anarchist in da ga je čitanje o trpljenju Armencev privedlo do tega, da se je vdeležil atentata, ker je mislil, da bo s smrtjo sultana zboljšano stanje Armencev. — Po izjavi se je odložila obravnava za osem dni.

Nemiri in upor v Rusiji.

Odesa.

Sebastopol, 26. nov. Veliki včerajšnji shod pomorščakov, vojakov in delavcev se je mirno končal. Neki polk, ki se ni udeležil shoda, je stal na zbirališču pripravljen, da prepreči slučajno nastale izgrede. Prebivalci beže iz mesta. Včeraj so ustavili uporniki železnični promet.

List oproščen cenzure.

Odesa. „Odeški Vistoku“ je dovolil Witte, da izhaja, ne da bi bil cenzuriran.

Poljaki in zemstvo.

Na shodu zemstev je zahteval časnikar Struje za Poljsko svobodomiselnno upravo in avtonomijo. Knez Dolgoruki je izjavil, da avtonomija ne pomenja ločitve. V kratkem bo mogoča zveza slovanskih držav.

Sklepi zemstev.

Na shodu zemstev so sklenili sledeče: odpravo izjemnega stanja, imenovanje novih policijskih in upravnih uradnikov, vsi ministri, izvemši dvornega ministra, morajo biti podrejeni ministrskemu svetu, preiščejo naj se izgrede, ki so se izvršili pod zaščito policije, policija naj se podredi zemstvom in mestnim upravam, ustanove naj se javni varnostni odbori in pomileste naj se vsi verski in politični hudodelci.

Delavski nemiri.

Delavci v Mayorjevi livarni za železo so porušili tovarne in vso opremo. Lastnik je neki švicarski meščan, ki je postal vsled tega berač. V Moskvi so bile zaprte 24. t. m. gostilne, izkuhi in kavarne, ker so stavkali natakariji. V Peterburgu se odpuštili podjetniki 5 tovarn 1700 delavcev, 7 tovarnarjev pa grezi, da odpuste delavce, ker zahtevajo osemurni delavnik. V Peterburgu delaje delavci v Putilovih in v tovarnah narvaškega in moskovskega mestnega dela.

Novi ruski minister za notranje stvari

je postal član zemstva Golovin. Durneva je odposlal car v one kraje, kjer so nemiri, da jih zaduši.

Nova stavka železničarjev

je napovedana za danes v Moskvi. Pridružiti se ji nameravajo tudi železničarji in uslužbenci pri brzobjavnih in telefontih. V 66 mestih moskovskega okrožja še vedno trajajo nemiri. Povzročeno škodo ocenijo na 63 milijonov rubljev.

Velika stavka tekstilnih delavcev

je izbruhnila v Geri. Stavka 22000 delavcev. Žal, da delavci najbrže propadejo, ker so prazne stavkarske blagajne.

Strajk v Moskvi.

Strajk v Moskvi vedno raste. Delavci rušijo dan na dan tovarne in privatne hiše. Skode je že za milijon rubljev. Kolomnova tovarna za stroje bo zaprta 28. t. m. Okrog 6.000 mož broječe delavstvo bo odpuščeno.

Novi vojaški upori.

V Sebastopolu so bili nemiri 25. t. m. med mornarji in vojaki Brestovega polka. Tudi med pristanškimi delavci se pojavljajo nemiri.

Uporni vojaški poveljnik.

Kijevski vojaški poveljnik je odločno izjavil, da neče nastopiti proti vstašem, ter hoče ravnati le po svoji vesti.

Mirovna pogodba med Rusijo in Japonsko.

Washington, 25. nov. Ob 4. uri popoldne bo v državnem oddelku izmena ratificiranih spisov mirovne pogodbe med Japonsko in Rusko.

Upor v Peterburgu ponesrečen.

Peterburg, 25. nov. Upor se ni posrečil, število upornikov ni večje od 24000.

Socijalistična agitacija v črnomorskem brodevju.

Peterburg, 26. nov. Po poročilih gen. štaba so našli dogodki v Kronštadtu odziv na črnomorskem brodevju. Admiral Cuhinin poroča, da se izdali mornarji pod vplivom socialistične propagande v Sebastopolju celo vrsto izjav. Nemiri so se razširili na več strani vojaštva. Pri nekem shodu je bil admiral Pisarevsky težko ranjen. Položaj je resen, čeprav je po neki včeraj došli brzobjavni ropanja in izgrede komaj pričakovati.

Premovanje goveje živine.

Iz Gerij pri Bledu 22. nov.

Na sv. Martina d. t. j. 11. nov. priredila je občina Gorje prvo obdinsko premovanje goveje živine na Kranjskem v povzdigo živinoreje.

V ta namen je dovolil obč. odbor vsoto 200 kron, da se razdeli najboljšim živinorejcem. Premovanje je bilo prav dobro obiskano; prignalo se je 44 lepih krav, oziroma telic in devet bikov. Izmed bikov je posebno hvalevreden bik posestnika Janeza Srna iz Spodnjih Gorij, o katerem se je reklo, da mu je težko najti para.

Pripoznalo se je in obdarovalo 6 bikov in 7 krav in telic od sledečih posestnikov in po sledeči vrsti:

Za bika:

1. darilo Janez Srna iz Spodnjih Gorij 30 K; 2. darilo Jakob Jan iz Podhoma 20 K; 3. darilo Janez Čop iz Dobrave 20 K; 4. darilo Janez Skumavec iz Lzov 10 K; 5. darilo Anton Zupan iz Zasipa 10 K; 6. darilo Jakob Crne iz Gorij 10 K; 7. darilo je ostalo, ker so bili za obdarovanje trije biki še premaladi.

Za krave:

1. darilo Jožef Dornik iz Podhoma 20 K; 2. darilo Jakob Jan iz Podhoma 20 K; 3. darilo Vinko Jan iz Spod Gorij 15 K; 4. darilo Janez Slivnik iz Spod. Gorij 10 K; 5. darilo Jakob Žumer iz Podhoma 10 K; 6. darilo Ignac Frtin iz Zasipa 10 K; 7. darilo Janez Jan iz Spod. Gorij 5 K.

Priznanje se je izreklo sledečim posestnikom: g. Janezu Ažmanu iz Gorij, Martinu Zvegelj iz Gorij, Mariji Pretnar iz Sp. Gorij, Janezu Logar iz Radovne in Janezu Zima iz Grabča.

Premovanje se je prav povoljno obneslo, tako da je občinski odbor že zanaprej obljubil dati nekaj podpore v živinorejski zaklad, da se porabi v ta namen. Občinski odbor je izpoznal, da edino v živinoreji ima glavni dohodek od vseh strani stiskani kmetovalec. Zato hoče živinorejce s takim obdarovanjem pridobiti, da bi vso lepo živino obdržali za pleme in dobili veselje jo bolje čediti in rediti.

Priporočati je to tudi drugim kmečkim občinam. Nobena kmečka občina naj se ne boji privediti v povzdigo živinoreje par sto kron, ker gotovo ne bodo padle na skalo, da bi se posušile, ampak padle bodo na rodovitna tla odkoder je pričakovati stotero sadu.

Le povzdiga živinoreje, posebno govedoreje, bo rešila kmeta getovega propada.

Skupni ministrski svet se zavzel za podaljšanje dolenske železnice.

Dunaj. Skupni ministrski svet pod predsedstvom grofa Goluhovskega je v soboto trajal pet ur. Vojni minister je zahteval, naj se od delegacij dovoljenega 400 milijonskega kredita primeren del vstavi v skupni proračun prihodnjega leta za potrebnost novih topov. Ogrska vlada je nato izjavila, da ima sicer normalno pokritje, da pa preke tega ne more iti. Avstrijska vlada je izjavila, da le tedaj morejo nastati večji izdatki, če v to istočasno tudi Ogrska privoli. [S tem so zahteve vojnega ministra za prihodnje leto odklonjene.

Velepomembno je iz te seje dejstvo, da se je v tej seji deseglo privoljenje Ogrske za direktno železniško zvezo Avstrije in Dalmacije. Ta železnica, kateri je ogrski ministrski predsednik Fejervary že pritrdil, bo šla od Novega Mesta proti Ogulinu in dalje proti Zadru.

Dnevne novice.

Slovenščina pri pešpolku

št. 47. Piše se nam: Pri tem polku je skoraj polovica slovenskih fantov, toda kako se godi slovenščini v tem polku, povzamemo iz privatnega pisma, ki se nam je vpslalo: „Ko smo imeli včeraj rekruti v Mariboru priseganje, prečitala se je tudi nam rekrutom pešpolka št. 47. predpisana prisega. Čital jo je neki stotnik tako slabo in pokvarjeno, da nas je silil smeh in da je bila za nas vsa svetost prisega vsled stotnikovega mrovarjenja izgubljena. Bili smo vsi nevoljni na takega častnika. Pri našem polku ni nobenega slovenskega častnika, in čuj, ta častnik ki se smeši s svojo slovenščino, je učitelj slovenščine za častnike, ter jim daje celo izpričevala, da

znajo devolj slovenski! — Toliko iz pisma! To so res čudne stvari pri pešpolku št. 47 in je potrebno, da naši poslanci ministra na nje opozorijo. Kolikor nam znano, leži v Mariboru le par bataljonev omenjenega pešpolka!

Jeseniško delavstvo za splošno, enako, tajno in direktno volivno pravico.

Nad 1000 delavcev in delavke je zberevalo včeraj na Savi. Kej, ko se je shod pričel, so odobrili zberevalci delavci in delavke soglasno, da praznuje jeseniško delavstvo 28. t. m. in zahteva splošno, enako, tajno in direktno volivno pravico. — Tovariš Ivan Glavič je takej naznanil ta sklep nadzornemu Kranjske industrijske družbe g. Luckmannu, ki je dovolil, da sme delavstvo praznovati 28. t. m. Moškero je govoril nato o važnosti in potrebi splošne, enake, direktne in tajne volivne pravice za državni zbor. Ožigosal je občinski odbor jeseniški, ki se je svoj čas izjavil proti splošni volivni pravici. Ljudje, ki jih kot obrtnike, trgovce, gostilničarje in uradnike uzdržuje delavstvo so tako drzni, da se drznejo obsediti tako važne in prepotrebne delavsko zahtevo. Delavstvo bi se bilo morebiti pred leti zavedlo, da s kako splošno volivno kurijo, a nesramno žaleče postopanje onih občinskih svetnikov, ki trdijo sebi, da so svobodomiselnni, zahteva, da zahteva jeseniško delavstvo splošno, enako, direktno in tajno volivno pravico za državni zbor in za občinske zastopce. Tov. Glavič je nato grajal bratovske skladnice in zahteval, da poroča o delovanju bratovske skladnice odborski skladnici Rozman je zagovarjal bratovske skladnice in obsedel, da delavstvo praznuje 28. november. — Delavstvo je bilo vsled Rozmanovega nastopa silovito razburjeno. Moral je prekiniti svoj govor, ne da bi ga bil končal. Gospod Pongratz kot računovodja bratovske skladnice je izjavil, da je potrebna izprememba zakona o bratovskih skladnicah, ker je zakon slab in pre malo skrbi za delavstvo. Župnik Zabuvec je naglašal važnost delavskega praznovanja 28. t. m., s katerim se popolnoma strinja. Predsednik Glavič je nato naznanil, da priredi delavstvo 28. t. m. izpreved kot manifestacije za splošno, enako, direktno in tajno volivno pravico za državni zbor in občinske zastopce. Z živio klici splošni volivni pravici je bil zaključen ta velevažen shod.

— Shodi za splošno, enako, direktno in tajno volivno pravico se vrše jutri tudi v Kropi, Kamnigoricini in Tržiču.

Izjava iz Starega Trga p. Poljanah.

Neki tukajšnji znani Nebodigatreba se v „Slov. Nar.“ z dne 21. nov. št. 267. drgne ob naše obč. volitve, katere ga pa kar nič ne brigajo; in ker je zvehal, da „Slov. Narod“, kadar mu kje račun ne „štima“, vselej prečastitega škofa tega dolži, se je brž tudi v njegovi glavi posvetilo, da ker mu obč. volitve ne „štimate“, mora tega že škof kriv biti, ter natolcuje, da so pred. škof meni zapovedali glasevati. Tako natolcevanje pa zavrnem z vso ogorčenostjo. Prečast. škof bi moral veliko opraviti imeti, ako bi se hoteli še v občinske volitve mešati. Meni pa tudi ni treba v tej reči ne epomina ne migljaja, ker že sam vem, kaj je moja dolžnost. — Res je, da se popred teh volitev nisem udeleževal, pa popred tudi ni bilo tega strankarstva: opustite to, pa tudi mene k volitvam več ne bo. — Peter Režek, župnik.

Dogodbica slovenskega dekleta ob prihodu v Trst.

Bilo je letos, nedavno — neka Kranjica je pisala svoji sestri, da je pride obiskat v Trst, kjer je ta služila. V pismu je povedala tudi, s katerim vlakom pride. Ob tej uri je čakala služkinja na postaji na svoje sestri iz Ljubljane. Zastonj, sestri le ni bilo. Mesto po peti uri je prišla z vlakom okoli desete zvečer. Ko je izstopila na južnem kolodvoru, se je plašno ozirala okoli po sestri. Sestre ni bilo več, ker ni vedela, da pride njena sestra s tem vlakom. Zadržgo slovenskega dekleta je precej opazil nek Tržačan, ki se je z istim vlakom pripeljal od zunaj in kateri je videl lepo slovensko mladenko že v kupeju. — Takoj se ji je ponudil, da ji poskrbi vse in da ji pokaže pot — do njene sestri. Slovenka se je v začetku obotavljala, ker se ji je zdel strasten pogled tega moža zelo sumljiv. Toda ob tej uri, kam naj gre v svetovnem mestu, kakoršno je Trst? Naposled se je vdala, ker ji je nadležnež iztrgal iz rok njeno culico in šla za njo v neko bližnjo krmno, da se — tam odpočije (?) in okrepča (?), predno gre k

— svoji sestri. V krčmi je hotel pohotnež dekletu upijaniti, toda Slovenka je že bila tako pametna, da se ni dala. Na enkrat je vstal od mize ta nepridiprav in rekel, naj ga malce počaka, da se bo kmalu vrnil, da gre malo pozvedovat po njeni sestri (?) Šel je. Slovenka ni hotela biti sama v krčmi in je šla ven pred krčmo, kjer je čakala na svejega „rešilca“ (!) „Varhinje deklet“ (imajo pripete na prsih bele rumene trakove Pisarna v Trstu, Via Giacinto Gallia N. 6 I. p., odprta v torek in p. tek od 5—6 popoldan) Sv. Vincenca, ki so že od začetka vse zasedovale in opazovale, ne da bi se jim bilo posrečilo, dobiti dekleta na svoje stras — ker se je oni mož delal, kakor da jo pozna in ima do nje pravico — so pristopile sedaj k dekletu in natanko popraševale po tem človeku. Zraven je prišel tudi neki finančni stražnik. In kmalu se se vsi prepričali, da je bila mladenka v veliki nevarnosti. — Ni trajalo dolgo, ko se je vračal prejšnji pohotnež k „svojemu“ dekletu. Seboj je imel „pomagača“, z namenom, da bi čvrsto Slovenko po silil odpeljal — kam k sestri — ne, temveč — v zloglasni brlog. Ko so „varhinje“ speznale, s kom imajo opraviti, sta satanova pomagala pobegnili. Neko deklet, ki je iskalo službe, je dobilo kar naslov zloglasne hiše. „Varhinje deklet“ so spravile obe te dve dekleti, kakor mnogo drugih, v poštene službe, krščanske družine, in zavode. Neka „varhinja“ je od meseca marca letos do sedaj rešila že 112 deklet. „Vincencova družba“ je s tem odborom za varstvo deklet že mnoge storila. Ta odbor se je ustanovil po vplivu tržaškega škofa dr. Nagla, ki se zelo trudi za vsako krščansko podjetje, posebno za varstvo deklet, za rešenje mladine, za mornarje (Mornarski dom), z veseljem je odobril tudi pravila „slovenskega Marijinoga Doma“ in dodal k temu svoj nadpastirski blagoslov.

— **I. vinski sejm v Črnomlju.** Povodom I. vinskega sejma v Craomlju v nedelje, dne 3. decembra, bode predaval c. kr. vinarški nadzornik B. Skalický ob 10. uri popoldne v šoli: „O umnem kletarstvu in o pemuju vinskih sejmov“. Žeteli je obilne udeležbe od strani vinogradnikov.

— **Zveza primorskih vojaških veterancev** je izvolila za načelnika g. Stotnika Oresta vit. Bischeffa, za podpredsednika g. Jožefa Podočnika iz Pulja, za blagajničarja g. Franca Grudna, za tajnika gosp. Alojzija Wetzlerja in za pregledovalca g. vit. de Zambellija iz Opatije.

— **Mornariška vest.** Avstrijska križarka „Kaiser Franc Josef I.“ je dospela v Nagasaki na Japonskem, kjer se ustavi za 47 dni.

— **Poizkušen samoumor mornariškega častnika.** 22. t. m. se je poizkusil v Trstu zastrupiti na lastnem stanovanju v ulici della Cattedrale mornariški častnik, nadporočnik Cezar Parenzan. Prenesli so ga v bolnišnico, kjer bo najbrž kmalu okreval. O vzroku zastrupljenja se ne vé ničesar.

— **Iz okna je padel štiriletni otrok** rodbine Michel, stanujoče v ulici Parini št. 4 v Trstu in se tako pobil, da je kmalu zatem v bolnišnici umrl.

— **Iz zadnje seje goriškega dež. zbora.** Bombig je interpeliral zaradi „zauranja italijanščine“ na učiteljskišču. Naglo zahteva priznanje studij na italijanskih univerzah. Gregorčič je za to pod pogojem, da se priznajo v Avstriji studiji na zagrebškem vseučilišču. Deželni zbor je rešil 74 zadev in 15 zakonov.

— **Za družbo sv. Cirila in Metoda** v korist otroškimu vrtcu na Savi je daroval gospod prof. dr. Jakob Žmavc 6 K namesto venca na krsto učiteljice gđ. Viktorije Praprotnik.

— **Stavka v Borštu.** Pišeje nam: V Borštu, v kamnolomu g. Karola Trobca dela 6 Hrvatov in okole 30 Slovencev domačinov. Lastnik kamnolema je bil naročil iz Italije 30 kamnosekov, od katerih je prišlo dne 20. t. m. prvih 10. Naši se, čim so zagledali tujce, stopili v stavko. Ker so našinci pretili s posledicami, so Lahi v strahu pobrali šila in kopita ter odšli zopet tja, od koder so bili prišli. Po odhodu laških krumirov so domačini in Hrvatje takoj zopet nastopili delo. Mir se ni kalil in Lshem (izvzemši strah) se ni dogodilo nič hudega.

— **Bohinjska železnica.** Bukovski predor se je usedel. Ker poprave le počasi napredujejo, namerava zgraditi uprava državnih železnic zaslišno progno, da se ne zavleče preveč otvoritev proge Jesenice-Gorica.

— **Za predsednika deželne pridobinske komisije in privzorne komisije** osebno dohodninskem davku je imenovan dvorni svetnik g. Lubeo, za njegovega namestnika pa višji finančni svetnik Dobida.

— **Stiri prenosne brizgalne** proda c. kr. tobačna tovarna v Ljubljani

— **Koledar za kmetovalce 1906.** Dobili smo nove prepotrebno slovensko gospodarske knjige! Tvrška Iv. Bonač izdala je jako pripravno rečno knjižico z naslovom: **Koledar za kmetovalca**, katerega je sestavil gospod mlekarski nadzornik Legvart. Vsi drugi narodi imajo take žepne kmetijske zapisknike, le slovenski narod je bil brez njega, tako so se morali naprednejši posestniki posluževati nemških koledarjev, kateri so pa ne le dragi ampak tudi pomankljivi in ne za naše razmere pisani. — Naš koledar je izborno sestavljen in bode gotovo svetovalec v vseh gospodarskih zadevah in obsega: Koledar, poštne določbe, živinoreja, mlekarstvo, vinoreja, kletarstvo, sadjereja, živinozdravništvo, različne za kmetovalca važne pestave, različne tabele za merjenje lesa itd. poseben zapisnik za knjigovodstvo, vpisovanje delavcev, zapisnik za beležke itd. Upamo da bode ta knjižica veliko pripomogla v povzdigo našega kmetijstva in jo vsakemu tople priporočamo. Cena koledarja je samo K 1.80 in opozarjamo na današnji insurat.

— **Zrtev poklica.** Nedavno se je pomorščak II. razreda, Vincenc Škerlj v Pulju, odet v opravo potopljaja v fazanski ožini spustil na morako dno, ko je tam opravil nasrečno mo službo, so ga dvignili na krov; toda kemaj mu odvzamejo iz glave potapljaški šlem, se Škerlj zgrudi in izdihne.

— **Za splošno in enako volilno pravico** se je seglasno izrekel obč. svet Moravske Ostrave.

— **V Orlecu** na otoku Crevu namrava zgraditi creska italijanska občina šole. V svoji medresti je odločila, da sicer bedi učni jezik v prvih treh razredih hrvaški, toda italijanščina naj bo za trdo hrvaško dečo obvezna, vrh tega pa bode italijanščina že v četrtem razredu izključno učni jezik.

— **Iz ječe** v Gradiški je odpuščen neki Franc Tomšič, po rodu Kranjec. Prepeljejo ga v prisilno delavnico v Ljubljano.

— **Zaradi nepoštena konkurence** so v Gorici zaprl Ludovika Petrovičiča, po rodu Ljubljanačana.

— **Mezgodna Kranjca.** Brezposelni natakari Ivan Kober, doma iz Laz na Kranjskem, je pred tednom iskal v Gorici službe. Ker je ni mogel dobiti, je šel v Kamnjo, da se ednot odpelje proti Ajdovščini. V Kamaju je zamudil vlak in šel v neko gostilno, kjer se ga trije neznan mladeniči napajali. Ko je po noči iskal precej opojen, po Kamaju stanovanja, so ga tisti trije vinski bratci, ki so mu poprej v gostilni pridno nalivali napadli, mu odvzeli vse, kar je imel pri in na sebi in ga povrh še z noži ravnili. Kobeta so morali prepeljati v goriško bolnišnico, zločinca pa, ki se vsi iz Kamnja doma, so zaprli.

— **Slaba zvižaja.** Pretekli četrtek je prihitela na policijsko stražnico v Gorici služkinja baronke Barbo in javila, da so ukradli v njeni sobi njej in kuharici Mariji Vodnik 160 K. Policijski nadzornik se je podal v hišo Barbotove v ulici deli Usina, pa je kmalu po spretnem izpraševanju dognal, da je bila služkinja Marija Šarabon, doma iz Tržiča na Kranjskem, ki je stvar javila policiji, sama tatica. Šarabon se je kmalu udala in priznala, da je kuharici Vodnik ukradla 160 K in potem po sobi napravila strašen nered, kar naj bi odvrnilo sumnjo od nje. Seve so nespretno tatice zaprli.

— **Usoda težaka.** 24. novembra zvečer se delali v skladišču tovarne ladje „Balika“ v Trstu težaki Gorjup, Tribusson, Trampuš in Ivan Zaro. Ivan Zaro je bil na krovu in pristavil dolge lestev doli do skladišča, ki se nahajajo na dnu ladje. Komaj pride nekako 4 metre nad skladišče pade iz lestve in zadene z glavo ob rob nekega zaboja. Bil je na licu mesta mrtev. Težaki trdijo, da je bila lestev slaba in deloma mesto z železom, zvezana z jermeni.

— **O splošni volilni pravici** predava to nedeljo v Poreču v Istri znani baron Lazzarini, najdelavnejši med istrskimi socialno-demokratskimi voditelji.

— **Olajšanje za poštne uslužbenice.** Načelnik trgovinskega ministrstva je določil, da v prihodnje ne bo treba predlagati kolkevanih izpričeval oboelim prometnim poštanim uradnikom, poštanim in brzojavnim manipulantom in slugam, kadar obole, če traja bolezen nad osem dni. Do zdaj je veljalo, da so morali predložiti zdravniško izpričevalo, če je trajala bolezen nad tri dni.

— **Starostno zavarovanje zasebnih nastavljenecv.** Tozadevno poročilo socialne političnega odseka državnega zbora je že izdano ter predlaga, naj zbornica predlogo pritrdi v istem obsegu, kakršnega je določil odsek.

— **Poroča.** Poročil se je v Kamniku gospod Josip Cizel, c. kr. profesor na ženskem učiteljskišču v Gorici, z gospodično Minko Prašnikerjevo. Vse najbolje!

— **Mleko v Zagrebu** velja sedaj 24 vin. liter. Mesto proučava, kako bi mleko pocenilo.

— **Češko učiteljstvo** je 19. t. m. manifestiralo za splošno in enako volilno pravico.

Ljubljanske novice.

lj **Kako bo v drugih mestih jutri 28. novembra?** V Trstu bodo jutri zaprte vse šole in celo kavarne do 5 ure popoldne. Gostilne bodo celodan zaprte. V Gradcu bo promet električne cestne železnice jutri ustavljen. Mesarji v Gradcu jutri ne bodo prodajali mesa. Dunajski župan dr. Lueger je v občinskem svetu izjavil, da bodo mestna podjetja 28. t. m. delala in da šolskim otrokom ne bo dal proste. Nam se zdi, da iz dr. Luegerja to pot govori le nemški strankar. Prodajalci sadja so sklenili, da jutri ne bodo prodajali sadja. — Na Dunaju se je sestavil odbor trgovcev, ki poziva svoje tovariše, naj zapro vse trgovine. — Vojništvo je po vseh mestih pripravljeno, kakor bi stali pred revolucijo, a delavstvo bo z dostojnim nastopom pokazalo, da je zrelo za volilno pravico, ne pa za bajonete. — Dunajsko dijaštvo zahteva, da bode jutri univerza zaprta. Rektor je izjavil, da univerza kot taka ne more demonstrirati. Dijaki se bodo zbrali pri menzi akademiki ter bodo odkorakali na Karlov trg, kjer se pridružijo manifestantom. — Mesarski pomočniki na Dunaju so izjavili, da ne pridejo na delo, radi tega je mesarska zadruga sklenila, da jim da prosto. — V Pragi bodo v plinarski delali le tisti delavci, ki so neobhodno potrebni. Tistim, ki bodo delali, se plača dveini dan. Električna železnica v Pragi ne bo vozila. Tudi tržnica v Pragi bo zaprta. Vse gostilne in kavarne v Pragi bodo zaprte do 3 ure popoldne. V oklicu natakarijev je čitati, naj si oni gostilničarji, ki svoje gostilne ne zapro, posledice sami sebi pripijejo.

lj **Zaprte trgovine.** Stevilo trgovcev, ki bodo jutri zaprli se meži. Velike trgovine kakor I. C. Mayer, Souvama itd. so že sklenile, da jutri prodajalnice zapro. Temu vzgledu bodo pač sledili tudi drugi trgovci.

lj **Ljubljanska predilnica** se udeleži jutri shoda in manifestacije za splošno in enako volilno pravico. G. ravnatelj je dovelj zato delavstvu presto od 9. popoldne do 1. popoldne.

lj **Slikarski in plesarski pomočniki** jutri ne bodo delali.

lj **Vzajemna zavarovalnica** naznanja, da bo jutri svoje uradne prostore zaprla.

lj **Smrtna nevarnost.** Ravnateljstvo II. državne gimnazije je danes dale prebrati v razredih naznanilo, naj se dijaki „demonstracije“ ogibljejo in se ne podajajo v smrtno nevarnost. G. ravnatelj je vsekakor storil svoje dolžnost, s „smrtno nevarnostjo“ je pa celo „Narod“ prekosil.

lj **Predavanje g. dr. Novaka o splošni in enaki volilni pravici v „Mestnem domu“.** Preteklo soboto ob 8. zvečer je predaval v veliki dvorani „Mestnega doma“ g. dr. Novak o „ugovornih meščanstva proti splošni in enaki volilni pravici“. G. doktor je govoril izbirno, s prepričanjem in spretno pobijal ugovore buržoazije proti koreniti demokratski reformi volilnega sistema. Večkrat so prekinili govor odobravalječi medklici poslušalcev, katerih se je obilo zbralo. Na koncu govora je g. dr. Novak žel viharne pehvalo navdušenega občinstva. G. doktor je izvajal sledeče misli: Do sedaj se je o izpremembi volilnega reda le akademično razpravljalo, a zadnji čas se je razmotrivalo to vprašanje med priprostim ljudstvom. Zlasti srednji sloji so se z vse odločnostjo upirali reformi volilne pravice, a ko se je odobrila splošna volilna pravica celo od zgoraj, so se navidezno uklenili; seveda le zunanje. Da je namre tako, kažejo njihove besede: 1. „Naše simpatije so za splošno volilno pravico“, ali 2. „Mi jo odobrujemo“, pristavijo pa koj svoj „ali“ itd. Nekateri pobijajo splošno volilno pravico s tem, da nimajo vsi enake vrednosti, da nimamo vsi potrebne omike in zrelosti zanjo. Toda ta ugovor pade, kakor hitro nimamo merila za te lepe lastnosti, ki bi nam kazale, kdo je sposoben voliti, kdo pa ne. Vsaj analfabeti, katerih je v Avstriji 8 milijonov, bi ne smeli voliti, pravijo. To bi pa bila največja krivica od strani vlade napram podložnikom; ona je zakrivila, da mnogo ljudstva ne zna ne brati ne pisati, in sedaj jih naj še s tem kaznuje, da jim odvzame pravice, udeleževati se zakonodajstva. Če so zmogljivi in če morajo zakone upoštevati, bodo zmogljivi tudi voliti ljudi, ki jim bodo dajali zakonone. V obče so pa to prav dobri in upo-

rabni možje. Nekdo iz občinstva se oglasi: Saj tudi v občinskem svetu ne znajo vsi pisati in brati. Drugi zopet pravijo: Kdor davka ne plača, ne bo volil v parlament. Avstrija potrebuje nad eno milijardo kron in od tega plačamo direktnega davka samo 300 milijonov kron, tako da odpade na indirektni davek nad 800 milijonov, od katerega pride na posameznika povprečno 40 kron in to tudi na najslabšega berača. In na nižje sloje odpade še največ tega indirektnega davka, ker ga največ pride od stvari, ki se jih porabi v delavskih krogih. Delavci torej ne smejo v parlament, ker ne plačujejo direktnega davka, veleposestvo pa ima v parlamentu večino, dasi plačuje samo 73 del direktnega davka. Ali je to dosledno? Če bode masa volila nas bode kmalu terorizirala, pravijo zopet drugi. Jaz ne vem, kaj razumejo ti ljudje pod maso. Ali terorizira v Nemčiji spl. vol pravica srednje sloje, ali ni v splešni prid in blagor? Zdrava ideja pride na površje, če se ti sloji še tako upirajo in oni se bodejo morali ideji, ki jo bode kedo drug izprežil, priklopiti, če bode zdrava in v občni blagor koristna. Ali smatrajo to za terorizem mase? Parlamentarni nivo bode slabši ket je sedaj, trdijo drugi. Jaz pa mislim, da bode boljši in da sedanjih prihodnemu niti za vzor služiti ne sme. Dosti jih je, katerim je žal za historične pravice, ki se jih baje ne sme kar na enkrat odpraviti. Historične pravice pa se morajo umakniti splošnim človeškim pravicam. Zakaj bi pripuščali te historične pravice, ki se vrhu tega še nahajajo večinoma v rokah nemških plemičev. Splošna volilna pravica je še vedno boljša kakor drugi sistemi, n. pr. pluralni in Belgiji. Dr. A. Mencil, profesor praveslovja odobruje spl. volilni sistem ne radi njegovih vrlin ampak radi napak, ki jih imajo drugi. Ia če bi ne imela spl. vol. pravica družega vsepa, je že to nekaj, da bi s tem sistemom prišli ljudje na površje, ki so doslej tičali nizko doli po krivdi drugih.

lj **Slovensko trgovsko društvo „Merkur“** je obhajalo včeraj svojo petletnico na jako skromen, toda izredno način. V imenu predsednika društva ces. svetnika Murnika je pozdravil prvi podpredsednik g. Al. Lilleg drštvene člane, kateri so se udeležili v tako častnem številu zberovanja, da se bili vsi društveni prostori polni. Med udeleženci smo opazili tudi predsednika trgovske in obrtne zbornice g. Lenarčiča, kakor tudi zastopnike vseh večjih ljubljanskih trgovin. Ko se je gospod podpredsednik zahvalil tudi zastopnikom časopisja, je oddal besedo gospodu dr. Windischerju, ki se je v svojem izbornem govoru „Ob petletnici“ oziral najprve na preteklost društva, omenjal njega skromnih prvih početkov ter se spominjal vseh koristnih naprav, katere je oživotvorilo društvo v prosep svojih članev. Med te koristne, za vsakega trgovskega sotrudnika posebno priporočljive naprave, prištevam lepo urejeno društveno čitalnico, dobro posečano knjižnico, pevski zbor in akvitriranje učnih kurzev, kakor kuriz za knjigovodstvo, korespondenco, tesaopisje, laščino in podučevanju pisanja na stroju. Društvo izdaje že drugo leto svoje glasilo „Slovenski Trgovski Vestnik“ in je izdajale poprej dve leti „Narodne gospodarske vestnik“. Društvo pa skrbi tudi za blažilno zabavo svojih članov, iz katerih sestoji društveni pevski zbor; dalje prireja društvo svojim članom veselice in izlete in sodeluje pri vseh večjih družabnih prireditvah v Ljubljani. Glavno zaslugu pa si je pridobilo društvo gotovo s tem, da je vzbudilo slovensko trgovstvo iz nekega mrtvila, v katerem se je isto nahajalo. Zvezale je samostojne trgovce in trgovske sotrudnike v močni stanovski zavesti in zato tudi v prihodnje nebene stagnacije, nebenega nazadovanja, temveč krepke naprej, kajti mnogo je še dela. Polje trgovskega šolstva je še neizorano; važno vprašanje je prosta obrt in trgovina; lastni trgovski denarni zavod je krasna misel, ki naj se v kratkem realizuje in še mnoge je drugih načrtov, še mnogo dela. Eno pa je danes gotovo za bodočnost, in to je, da se v prihodnje na Slovenskem ne bode in sme zgoditi nobena važna prememba, tičeča se trgovskega stanu, ne da bi se ne upoštevalo pri tem slovenskega trgovskega društva „Merkur“. — Pri drugi tečki dnevnega reda je poročal gosp. dr. Viktor Murnikovo osnovi zaklada za društveni dom, katerega ključje v življenje vedno naraščajoče potrebe, izvirajoče iz vedno bolj razvijajočega delovanja društva. Najeti prostori postajajo pretesni, društveni delokrog pa se vedno bolj in bolj širi in tako postaja lastni društveni dom vedno bolj in bolj živa potreba. Idejo k ustanovitvi društvenega doma je izrazil v edboru „Merkurjevem“ njega član gospod J. J. bačin, kateri je daroval takoj v

osnovni zaklad 200 K. Ako bodo slovenski trgovci kaj marljivo prispevali k temu zakladu, smemo upati, da se dvigne kmalu v Ljubljani ponosna stavba, ki bo nosila napis "Slovenski trgovski dom" in ki bo vidni znak neumornega delovanja slovenskega trgovskega društva "Merkur". — O potrebi slovenske višje trgovske šole je poročal gospod Karol Meglič, ki je v svojem, z neovrgljivimi dokazi o potrebi trgovske šole podprtem govoru, pežival vse mero-dajne faktorje, da store vse potrebno, da se čimprej otvori v Ljubljani ta prepotrebni kulturni zavod. Ko je bil končno na pred-log trgovca g. Dečmana izvoljen čast-nim društvenim članom prezasluzni gospod predsednik ces. svetnik Murnik, je gos-pod Lilleg zaključil lepo zborovanje.

Ij Javno predavanje. Jutri točno ob pol 8. uri zvečer v „Sloven. kršč. soc. zvezi“.

Ij Slovensko gledališče. Jutri, v torek sta dve predstavi: popoldne ob 3. uri izredna predstava za slovensko delavstvo ob znižanih cenah delavske žaleigre „Jernej Turazer“. Naslovno ulogo igra g. L. Dragutinović, njegovo ženo g. Danilova, malega Jernejčka ga. Kreisova, delavko Jarnihovo gđ. Spurna, delavca Dolfeta g. Verovšek in Maksima g. Nučić. Za te predstavo abonirani sedeži in lože niso veljavni. — Zvečer ob pol 8. gostuje gosp. Ernest vitez Radamara iz Zagreba v veliki vlogi Cammara v operi „Aida“, ki se poje zadnjič v tej sezoni.

Ij Mesreča. V soboto popoldne je podiral 17letni delavec Ivan Samotičar pri neki stavbi v Kolesiji oder. Pri tem je stopil po neprevidnost na konec neke oboke, ki se je vsled njegove teže vzdignila in Samotičar je padel iz višočine kakih 4 metrov na tla. Peškodoval se je tako, da so ga morali prepeljati z rešilnim vozom v dež. bolnišnico.

Ij Porotne obravnave v Ljubljani se se danes začele. Radi peizkušane tatvine v cerkvi na Visokem je bil obsojen Franc Kotnik na 5 in pol leta težke ječe.

Ij Poročil se je včeraj g. Karol Govekar, knjigovodja delniške stavbinske družbe „Union“, z gđ. Avrelijo Staudinger iz Gradca. Iskrene čestitke!

Ij Ustavljen promet tovorov v tržaško pristojsko pristanišče. Ljubljansko postajenačelnistvo južne železnice nas obvešča, da se do preklica ne sprejema blage nsmenjeno na postajo Trst, presto pristanišče (Triest Freihafen). Izvzete so le pošiljkatve spirita v rezervoarnih vezeh. Da ne bo nesporazumljeni, pripomnimo da se blage lahko oddaja v Trst na južni kolodvor ali Sv. Andrej.

Ij Zvezino predavanje. Opozarjamo na velezanimivo predavanje, ki se vrši jutri ob pol 8 uri v prostorih „Slov. kršč. soc. zveze“.

Reški „Novi list“ o Sukljeju in o belokranjski železnici.

Dvorni svetnik g. državni poslanec Fr. Suklje je pred kratkim bival na Reki zaradi zgradbe nove železniške proge. Ta železnica bi šla od Straže preko Gerjancev nad Semičem v Belokrajino. Tu bi se pri Gradcu razdelila v dve progi. Eno krilo bi šlo preko Metlike ob Kolpi do Karlovca, drugo pa od Gradca preko Črnomlja do Kolpe, da pri Vinici preide Kolpo in da se križa (najbrže pri Tonuji) s progo Karlovac-Reka in da gre potem pri Plitviških jezerih skozi Like na Knin in spoji Dalmacijo z ostalim cesarstvom. O tem bivanju poslanca Sukljeja na Reki in o novi železnici govori reški „Novi List“ v posebnem članku in pravi med drugimi, da bi bila ta železnica silne važosti za Reko in njeno trgovino, vsled česar se bodo reški trgovski činitelji v Budimpešti živo zavzeli za te proge. „Novi List“ piše nadalje: Leta 1883. je Suklje zagovarjal v dež. zberu, a l. 1885 v državnem zboru zgradbo te proge. L. 1890. je uspel kot referent v železniškem odseku na Dunaju s predlogom o zgradbi dolenske železnice, a nadaljni nastavek te proge tedaj zaradi zaprek ki jih je stavljalo ogrsko ministrstvo, ni bil mogoč. Danes pa ta proga ne pride več z dnevnega reda. Takoj po otvoritvi drž. zbora se snide železniški odsek, ki bo o tem vprašanju razpravljal, a ni dvojbe, da ne bi ga popolnoma odobrili. Avstrijska vlada bo stopila v pogajanja

z Ogrsko, a bati se je, da bo ta tudi sedaj delala težkoče. Ker je ta železniška zveza velike važnosti ne samo za Dalmacijo, ampak za vse Hrvaške in posebno za jedno našo Gnanice, je bilo od strani gospoda svetnika Sukljeja popolnoma umestno in opravičeno, da je v tej stvari stopil v direktno detiko z uglednimi člani naše opozicije, z nekaterimi člani narodne stranke, načelnikom mesta Karlovca, tajnikov trg. komere v Zagrebu ter z več osebam in kapitalisti, ki so na temelju dobrih ljenih koncesij že napravili dva elaborata o trasiranju proge iz Karlovca in Ogulina na Knin. Gosp. Suklje je posetil radi te železnice tudi bana in podbana, ki sta obljubila, da se bedeta na kompetentnem mestu odločno zavzela za to progo. V Zagrebu se že tvori konsorcij, ki bo prosil dovoljenja za potrebna predela. Slednjič pozivlja „Novi List“ za to železniško zvezo vlado, trgovske zbornice, javne časopisje in razne korporacije, naj se zavzamejo skupno za zadevo, da zopet ne ostanemo praznih rok. „Kujmo dok je gveždje vruče“. Ta članek „Novega lista“, ki je očiten prijatelj „Narodov“, kaže, koliko vere zaslužijo „Narodeve“ laži o Sukljeju in kaj sodijo o Sukljejevem delovanju celo „Narodovi“ prijatelji.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 27. novembra. Danes so priredili tu nemški nacionalci demonstracijo proti vseučiliškemu ravnateljstvu.

Dunaj, 27. novembra. Včeraj so priredili tu krščanski socialci velikansko demonstracijo za splošno velivno pravico. Udeležencev je bilo 50.000. Govoril je zbrani množici dr. Lueger in drugi krščanski socialci. Zažgali so tudi rdečo zastavo. Po demonstraciji se zapeli cesarsko pesem, nakar so se razšli.

Budimpešta, 27. nov. Opozicija je izvolila danes v budimpeštanskem municipiju podžupana. Zdaj sta v Budimpešti dva podžupana, eden, ki ga je imenovala vlada, in drugi, ki ga je izvolila opozicija. Sper med vlade in opozicijo je vsled tega postren.

Budimpešta, 27. novembra. V mnogih provincialnih mestih se priredili včeraj socialisti shode, ki so se izvršili precej mirno. Samo v Kyskumshazu je tekla kriker so motili shod pristaši koalicije. Pristaši koalicije so napadli socialiste in jih mnogoranih. Vladni zastopnik je razpustil shod.

Barcelona, 27. novembra. Castniki so tu vdali v uredništvo nekoga tednika, ki jih je napadel. Zažgali so v uredništvu vso opravlo.

Sevastopol, 27. nov. Tu so se uprli mornarji. Več upornikov je bilo težko ranjenih. Uporniki so prijeli in zaprli poveljnika trdnjave in pet častnikov.

Neapolj, 27. novembra. Tu in v okolici je bil velikanski potres. Pedrlo se je več cerkva in drugih poslopj.

Rim, 27. nov. V Beneventu in v treh drugih mestih je bil včeraj potres.

Dr. L. Färber,
štabni zdravnik v Gorici, zapisoval je vselej z najboljšim uspehom osebam, katere so že dlje bolele na živcih

železnato vino
G. Piccolija, dvornega založnika Nj. Svetosti in lekarja v Ljubljani, Dunajska cesta.

Polliterska steklenica velja 2 K. in se vnajna naročila z obratno 2371 pošto izvršujejo. II 2

SODI veliki in majhni
so naprodaj pri **IVAN-u BUGGENIG**, sodarskem mojstru cesta na Rudolfovo železnico št. 5, Ljubljana. 2415 3-1

Zahvala.
Za tolažbo in mnogobrojne dokaze srčnega sočutja povodom dolgotrajne bolezni in ob smrti naše predrage sestre, tete in svakinje, gospodične

Viktorije Praprotnik
mesne učiteljice v Kranju

nadalje za številno spremstvo k večnemu počitku in za prelepe vence in šopke na krsto izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najiskrenejšo zahvalo.

Posebno se zahvaljujemo preblag. gospe Kenda, g. okr. šol. nadzorniku Kalingerju, kolegijam iz Kranja, Ljubljane in drugod, ljubljanskim kolegom, učenkam pokojnice, gospem in gospodom iz Kranja, društvu slovenskih učiteljic itd. itd.

Prav srčna hvala vsakemu poseamezniku in vsem skupaj.
V Ljubljani, 26. nov. 1905.

2242 Žalujoči ostali.

Vzgojiteljica
in učiteljica glasovira
želi vstopiti v službo k boljši družini.
Ponudbe na upravnistvo „Slovenca“.

2416 3-1

Učeneca
sprejme za sodarski obrt
IVAN BUGGENIG, cesta na Rudolfovo železnico 5, Ljubljana.

Gospodična, ki je mnogo let preživela v Ameriki in perfektno govori angleško,
otvori zasebni delavni tečaj
za mlade dame z angleško konverzacijo.
Podučuje tudi angleščino in daje konverzacijske ure.
Več pove iz prijaznosti upravnistvo „Slovenca“.
2418 3-1

FRAN ŠUSTERŠIČ
mehanična mizarska tovarna
Užmarje nad Ljubljano

se priporoča velecenjenemu občinstvu, ter naročevalcem za izdelovanje vseh v stavbinsko ter pohištveno mizarsko obrt spadajočih predmetov v najsolidnejši izdelavi in po najnižjih cenah.

Obenem priporoča svojo
veliko zalogo raket
ter vseh za mrtvaški oder potrebnih predmetov, ter prevzema naročila na popolno opremljenje mrtvaških odrov in sob.

U obilna naročila se uljudno priporočujoč bilježim velespoštovanjem
2380 3-1
Fran Šusteršič.

A I 705/5
10

Prostovoljna sodna dražba premičnin.
Pri c. kr. okrajnem sodišču v Ljubljani, oddelek I. so v zapaščinski zadevi, dné 3. oktobra 1905. zamlrega odvetnika dr. Antona Pfeffererja v Ljubljani po prvišnji dedičev naprodaj po javni dražbi nekatere premičnine, kakor hišna oprava, knjige itd.
Dražba se bo vršila
dne 30. novembra 1905
v zapustnikovem stanovanju v Dalmatinovih ulicah št. 10.
Ako se ne bo doseglo višjih ponudkov, se bo prodajalo tudi pod izklicno ceno.
Izdražbene predmete je takoj odstraniti iz stanovanja in kupnino plačati v roke sodnega odposlanca.

O. kr. okrajna sodnja v Ljubljani oddelek I.
dné 25. novembra 1905.
2421 1-1

žepne rute
zadnje novosti
po nizki ceni.

ANTON ŠARC
— Sv. Petra cesta 8. —

2419 3-1

Kako se predrzneš prnesti mi kaj drugega, kot preizkušeno dobri

„Ottoman“ - papir za **svalčice** ali cevke.

2265 52-4 IV

Isdatatelj in odgovorni urednik: **Dr. Ignacij Žitnik.**

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.

Zasebni uslužbenci.

V soboto zvečer ob 8. uri se je vršil v mali dvorani „Uniona“, ki je bila natlačeno polna, shod zasebnih uslužbencev. Gospod Orehek otvoril shod, naznanja, da sklicuje shod „Bolniško društvo zasebnih uradnikov“ in pozdravlja vse. Na dnevnem redu so važne stvari: zavarovanje zasebnih nastavljenec, ki se ima rešiti sedaj v državnem zboru. Predlaga za predsednika današnjemu shodu g. Kesslerja, za podpredsednika g. Pellana, za zapisnikarja g. Martinca. Gospod Kessler se zahvali za izvolitev in da besede gospodu Orehku, ki prebere brzojavni pozdrav dunajskega društva zasebnih uradnikov in pismo iz Brda.

Nato poroča g. Skrbinc o gibanju zasebnih uradnikov za starostno zavarovanje in o sedanjem zakonskem načrtu. Ko podjetniki vsled vedno naraščajočega prometa niso več mogli opravljati svojih del sami, so dobili zato tega opravila večje pomožne moči, iz katerih je postal polagoma cel stan — privatnih uradnikov. Tem se sedaj ni mogoče etablirati, ker so se razmere izpremenile. Včasih je bil položaj zasebnih nastavljenec res žalostnejši, imeli so dela 12 do 16 ur na dan, nedeljskega počitka nič, a vendar so vse to lahko prenašali, ker je vsak lahko upal, da se mu bo enkrat mogoče etablirati. Sedaj tega upanja ni več. Slabejšo ko pri trgovinah se godi nastavljenecem v odvetniških pisarnah, pri bankah itd. Danes je v Avstriji okrog 350.000 privatnih uslužbencev. Kako naj si zasigurajo svojo prihodnost in starost? S hranjenjem pri sedanjih dragih razmerah to ne gre. Mogoče je, ako se uradnik zavaruje pri kaki zavarovalnici na rente ali za slučaj smrti, da vdova, ako je oženjen, dobi zavarovalnino. Teda težko je plačevati visoke premije pri nizkih dohodkih. Drugače se godi uslužbenecem pri zavodih, ki imajo dobrodelne naprave, a kaj, ko je vsa uprava v rokah delodajalca! Druga napaka pri tem pa je, da je uslužbenec priklenjen na službo.

Lahko se zgodi, da pride vse podjetje v konkurz in dostikrat izgine tudi rezervni in penzijski fond. L. 1880. so na Dunaju nekateri uradniki začeli razmišljati o tem, kako bi si zasigurali starost. Prišli so na misel medsebojne podpore, a to ni šlo dolgo. Vsak je bil prepričan, da mora poseči vmes država. Ravno ob istem času pa je začel Bismarck na Nemškem s soc. zakonodajstvom. Zato so se začeli gibati tudi avstrijski zasebni uslužbenci in prirejati shode. Prvi se je vršil v Dun. Novem mestu. Bili so zraven tudi delodajalci in odobrili celo akcijo. Začele so romati peticije na drž. zbor. L. 1895. se je začela za stvar zanimati skupina državnih uradnikov. Začela so se ustanavljati društva po raznih kronovinah. Sedaj so se začeli zanimati za stvar tudi drž. poslanci, ki so zadevo sprejeli v parlamentu. Potrebo so priznavali delodajalci in vse vlade. Leta 1896. je vlada sklicala enketo v tej zadevi. V ti enketi se je določilo, da trg. pomočniki ne spadajo v zavarovanje. Brez trgovskih pomočnikov je bilo vseh zasebnih uslužbencev 96.000. Medtem je sklicalo ministrstvo še dve enketi, h kateri so bili povabljeni načelniki organizacij in tudi delodajalci. Tudi g. govornik je bil zraven. Ob tej priliki so vsteli med zasebne nastavljenec tudi trg. pomočnike. Prišel je čas nemške obstrukcije in l. 1901. dne 21. maja je vlada predložila zbornico zakonski načrt, ki je bil pa ponesrečen; § 1 je namreč določal, da se zavaruje le tisti, ki ima mesečno plačo. Takoj nato so pa kapitalisti v Libercah začeli plačevati svojim uslužbenecem na 14 dni in tako so začeli delati tudi drugod. Vsi tisti uslužbenci so bili potem izključeni od zavarovanja. Premije so bile tudi zelo visoke, največja hiba pa je bil sistem pokritja. Zoper ta načrt so pa zagnali velik hrup pred vsem delodajalci po svojih listih, vse trgovske in obrtne zbornice, razum tržaške, razne zavarovalnice, ki bi s tem izgubile mastne dohodke in pa soc. demokratje iz principa enakosti, ki zahteva, naj se zavaruje vse skupne, tudi delavstvo. Tudi so nasprotovali ti zaradi tega, češ da trg. pomočnikov ni notri. Potem pa je prišla češka obstrukcija in delo se je vedno zavlačevalo. Poslanec Kink je posebno zavlačeval v odseku. Mladocéh dr. Fort je napravil drugi načrt, ki pa je žalibog bil mitvorejeno dete. Stvar se je vlekla dolgo, a na delu so bila vsa društva. Dne 4. okt. t. l. pa je bil sprejet v soc. polit. odseku nov načrt, ki je kompromisni načrt. Proti temu načrtu so petihni ugovori in je tudi za nas sprejemljiv, akoravno ima mnogo hib in je ispuščena brezposelnost. Med poslanci se je v odseku posebno trudil navzoči g. dr. Žitnik, ki se mu zahvaljuje. Nato preide govornik k zakonskemu načrtu samemu in obširneje govori o njem. Avstrija je torej prva, ki dela v tem oziru. Drugod se šele bore za to. To vprašanje se

bo gotovo rešilo prej ali slej in s tem bo rešeno veliko novo soc. vprašanje. (Živahno odobravanje.) Na prošnjo g. Rožmana se dvigne g. dr. Žitnik, ki je prišel na zborovanje naravnost iz dolenjskega vlaka, s katerim se je bil pripeljal iz po povodnji ponesrečenih krajev. G. poslanec je opisoval velike težave, katere je imela premagati misel zavarovanj v drž. zbornici. Prosi udeležence, naj mu povedo svoje želje, da jih bo sporočil zbornici v uvaževanje. Zavarovanje je obligatno. Želi, da bi bil zakon, predno preteče leto, od cesarja potrjen. Besedam g. poslancu je sledilo burno odobravanje. G. Orehek želi, naj bi bil zakon poprej sprejemljiv ko v 20 letih, kakor se glasi v načrtu. Nato se sprejme od gospoda Orehka nasvetovana z nekaterimi opombami g. Kamenčana in g. Stefeta izpremenjena resolucija, ki se glasi:

Dne 25. novembra na shodu v hotelu „Union“ zbrani zasebni uslužbenci vseh kategorij, najprijazneje pozdravljajo dne 4. oktobra t. l. od socialno-političnega odseka poslanske zbornice sprejeti zakon o njihovem zavarovanju za starost, enomoglost, vdove in sirote ter z gotovostjo pričakujejo, da bo plenum poslanske zbornice to predlogo kot izredno važno ljudsko potrebo pri zepetnem sestanku državnega zbora sprejel v prvi vrsti in prosijo vse jugoslovanske in posebno vse kranjske poslance v poslanski zbornici, naj brezpogojno glasujejo za zakon.

Odboru tega shoda se naroča, naj te resolucijo sporoči vsem poslancem, ki pridejo v pošte.

Tudi Orehkov dodatek je bil sprejet.

G. Skrbinc se izvoli za poverjenika, ki naj bo v zvezi z dr. Žitnikom. G. Stefe je izjavil, da je pooblaščen od načelnika „Slovanske zveze“ dr. Susteršiča izjaviti, da se g. dr. Susteršič radi neodložljivih opravkov ne more udeležiti sestanka, da se pa zasebni nastavljenici na njegovo pomoč in na „Slovansko zvezo“ lahko zanesejo. „Slovansko zvezo“ zastopa na zborovanju itak gosp. dr. Žitnik in mnenje, ki g. dr. Žitnik izraža na tem zborovanju je mnenje tudi „Slov. zveze“. G. Drčar se zahvaljuje dr. Žitniku za njegov trud in želi; da bi nas še nadalje podpiral. Bog ga živi!

Dr. Žitnik še enkrat zagotavlja, da bo ves klub glasoval za to predlogo.

G. Kameničan se spominja umrlega posl. Zičkarija, ki je zelo veliko storil v tem oziru. Zborovalci se dvignejo s sedežev. Graja pa govornik „Boln. društvo“, ki je samo sklicalo shod, pa ne obvestilo o tem drugih društev.

G. Skrbinc pojasni zadevo in pravi, da je on pravzaprav dal inicijativo za ta shod in je naprosil nekaj gospodov od zgoraj imenovanega društva, naj skličejo shod. To je prvi korak k strokovni organizaciji slovenskih zasebnih uslužbencev. Sicer že imamo dve društvi, a ne delujeta v tej smeri ko drugod. Strokovna organizacija ne sme biti politična. Odbor se naj peča z vsemi nas tikajočimi zadevami. Slednjič pride še na črt zbornic zasebnih uslužbencev, ki bi zastopale nas tako, kako zastopajo trgovske zbornice trgovce, notarje, zdravniške zdravnike itd. To je predlagal posl. Berger. Tu bi razpravljali naše zadeve. Nečemo nobene kolizije, združeni bomo dosegli uspehe. G. Orehek je toplo priporočal „Bolniško podporne društvo“. Gosp. Rožman želi, da bi se taki shodi večkrat prirejali.

G. Kessler se slednjič zahvali g. Škrbincu in upa, da zepet kmalu priredi kaj takega in nam poroča o čem veselem.

Iz slovanskega sveta.

sl **Obramba poljske zemlje na Poznanjskem.** Dvanajst poljskih plemenitaških veleposesnikov, ki so se zbrali v Poznauju, je sklenilo izdati sledeči razglas: Ker se v zadnjem času večkrat prodaja poljska zemlja Nemcem, proglašamo, da nebenemu prebivalcu, ki svoje posestvo preda Nemcu, ne sežemo v roko niti ga ne sprejmemo v našo hišo niti ga ne bodemo smatrali za častnega moža. Proglašamo nadalje, da odkupljenje zemlje iz rok nemških ne izbrše te krivde. — Ta razglas se bode poslal vsem poljskim posestnikom, da bi ga podpisali.

sl **Nov pozdrav.** Dr. Parma je nedavno predlagal v svojem govoru pri manifestacijskem zborovanju češkega ljudstva ekraja pftborskega in novojekega na Moravskem, da bi se namestu dozdej običajnih pozdravov vpeljal nov pozdrav: „Sveji k svojim!“ — z edgeverom: „In zmirom po resnici!“ Ta pozdrav se zdaj veliko rabi v Priboru in celi okolici.

Borzna poročila. Ljubljanska „Kreditna banka“ v Ljubljani.

Uradni kurzi dunajske borze 27. novembra 1905.

Založbeni papirji.	Dinar	Blago
4% majeva renta	99.90	100.10
4% srebrna renta	99.90	100.10
4% avstrijska krona renta	99.85	100.05
4% zлата renta	118.20	118.40
4% ogrska krona	95.45	95.65
4% zлата	113.85	114.05
4% posojilo dežele Kranjske	99.50	101.—
4% posojila mesta Spljet	100.60	101.60
4% Zader	100.—	—
4% bosn.-herc. žel. pos. 1902	145.65	101.45
4% češka dež. banka k. o.	99.75	99.95
4% ž. o.	99.75	100.—
4% zast. pisma gal. d. hip. b.	100.55	101.55
4% pešt. kom. k. o. z 10% pr.	106.20	107.20
4% zast. pisma Innerst. hr.	100.50	101.50
4% ogr. cen. dež. hr.	100.—	100.10
4% hip. banke	100.—	100.30
4% obl. ogr. lokalnih žel. d. dr.	99.50	100.50
4% obl. češke ind. banke	100.25	101.25
4% prior. Trst-Poreč lok.	99.90	—
4% prior. dol. žel.	99.50	100.—
3% juž. žel. kup. 1/2.	316.80	318.80
4% avstr. pos. za žel. p. o.	100.70	—
Srečke.		
Srečke od l. 1860 1/4	190.20	192.20
„ 1864	298.50	300.50
„ tizske	159.—	161.—
„ zem. kreditne I. emisije	396.50	302.50
„ „ II.	296.—	303.70
„ ogr. hip. banke	261.—	270.—
„ srbske á frs. 100.—	101.—	108.—
„ turške	146.75	147.75
Basilika	24.80	26.80
Kreditne	472.—	482.—
Inomoške	79.—	84.—
Krakovske	91.—	98.—
Ljubljanske	64.—	70.—
Avstr. rud. križa	52.50	54.50
Ogr.	33.—	35.—
Rudolfove	60.—	64.—
Salcburške	72.—	78.—
Dunajske kom.	529.—	540.—
Delnice.		
Južne železnice	119.75	120.75
Državne železnice	664.75	665.75
Avstr. ogrske bančne delnice	1636.—	1646.—
Avstr. kreditne banke	668.75	669.75
Ogrske	781.—	781.50
Živnostenske	247.—	248.—
Premogokop v Mostu (Brüx)	679.—	680.—
Alpanske montan	530.75	531.75
Praške žel. ind. družbe	2610.—	2622.—
Rima-Murányi	530.—	531.—
Trbovlske premog. družbe	282.—	286.—
Avstr. orožne tovr. družbe	581.—	583.—
Češke sladkorne družbe	152.—	155.50
Valute.		
C. kr. cekin	11.34	11.39
20 franki	19.15	19.17
20 marke	23.49	23.57
Severeiagns	23.98	24.06
Marke	117.55	117.75
Laški bankovci	95.70	95.90
Rublji	253.50	254.—
Dolarji	4.84	5.—

se dobé le pri
SINGER Ko.
akc. družba za šivalne stroje
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta.

Svarimo s tem najnujnejše svoje odjemalce pred šivalnimi stroji, ki jih ponujajo drugi trgovci pod imenom „izvirne Singerce“. Ker mi svojih strojev nikdar ne oddajamo takim trgovcem, obstoje taki „izvirni Singerjevi stroji“ k večjemu iz starih rabljenih, iz tretje roke dobljenih šivalnih strojev, za katere ne moremo niti prevzeti kako poročstvo, niti doposlati posamnih delov.

Fotografija

najzadnega časa od pokojnega preč. gospoda župnika **M. Malenška** pri sv. Petru se dobi v raznih velikostih pri fotografu **D. Rovšek.** 2397 2—2

Cena od 1 K naprej.

Za vsakovrstni ponatis po sliki gospoda župnika M. Malenška si pridržim postavne pravice, in svarim onega, ki je napravil ponatis za razpečavanje teh slik.

Davorin Rovšek
fotograf. Ljubljana Kolod. ulice.

Novo istrsko vino

se pošilja natančno po naročilu: **muškati, belo vino, refošk, teran.** Specijelno belo vino za sv. maše.

Prodaja po najnižjih cenah
Anton Ferlan di Giorgio
Rovinj, Istra. 2186 24—10

Najcenejše in največja domača eksportna tverka.

Razpošiljanje švicarskih ur na vse kraje sveta.

2237 (26—13)

Urar in trgovec
H. SUTTNER v Kranju

priporoča svojo izborno zalogo najfinjših, natančnih švicarskih ur, kakor najbolj slovečih znamk: Šafhausen, Omega, Roskopf, Urania itd.

Zlatnine in srebrnine, kakor nakraski, verižice, uhani, prstani, obeski i. t. d. najfinjšega izdelka po najnižjih cenah.

Dokaz, da je moje blago zares fino in ceno je to, da ga razpošiljam po vsem svetu in imam tudi odjemalce urarje in zlatarje glavnih mest.

Ravno je izšel najnovejši veliki cenik, kateri se pošlje zastoj in poštine prosto.

Moške ure 1/2 naravne velikost!

o o o

St. 502. Nikelnas ta anker remont. „Roskopf“ trpežn. kolese glid. 2-45 enaka iz pravega srebra glid. 3-95, ista z dvojnatin. 3 srebrnim pokrovom glid. 6-50.

St. 505. Prava srebrna cilindar remont. trpežno kolese in z močnimi pokrovi glid. 4-85, ista z dobrimi anker-kolesejem glid. 5-95.

Pariška svetovna razstava 1900: „GRAND PRIX“.

Najvišja odlika!

Na 7 prejšnjih razstavah s prvimi darili odlikovano.

Pristno, če ustanovno na podplatu 1860. leto 1860.

Šent Peterburške
ALDŠE
čevlji za sneg, „Storm Slippers“.

2420 6—1

Vsak dan jih izdelata tovarna

40.000 parov!

Edini kontrahenti: **Messtorff, Behn & Co., Dunaj, I.**

Prodaja na drobno v vseh boljših trgovinah za čevlje, gumi in modno blago.

Izvrstno praženje kave električnim potom.

Z najpopolnejšo strojno napravo se kavna zrna pražijo popolnoma enakomerno in tako dobiva čist, dobrodišeč, okusen pridelek, ki je prijetnega učinka, pa ne proizvaja vročine. Posebni način, kako se kava praži, odpravlja vse škodljive tvarine, ki so nevarne živcem; tako pražena kava je plemenita pijača, ki pospešuje prebavljanje in zdravje.

1194 104-48

Ze en poizkus Vas takoj uveri o izrednih prednostih novega praženja proti zastareli metodi. Za praženje so odlična tale načela:

1. Najpopolnejša naprava za praženje in najpopolnejši tehnični obrat. — 2. Najskrbnejše preizkušanje vseh kavnih vrst glede čistote in dobrote. — 3. Hitra prodaja, vestna postrežba z izbranimi vrstami, največji promet z majhnim dobičkom.

Prva ljubljanska velika pražarna za kavo

Karol Planinšek Dunajska cesta
(postaja električne železnice.)

Bivši prvi hišni zdravnik v zdravilišču Alland za bolne na pljučih

Med. univ. dr. August Levičnik

naznanja uljudno, da ordinira za **notranje bolezni** od 27. t. m. naprej vsak dan od pol 9.—10. ure dopoldne in od 2.—3. ure popoldne (ob nedeljah in praznikih samo dopoldne) v **Ljubljani, Sodnijske ulice št. 11., prifilije.** 2411 (3-2)

IZVOZ SLJIV.

Za 3 krome pošljem 5 kg. najfinejših bosanskih suhih sljiv (češpelj). Pri naročbi 100 kg. zaračunam 70/75 22, 80/85 20, 85/100 18, 110/120 16 gld. Lequar (Pekinci) v sodih à 15 gld. Išče se zastopnikov. 2224 10-9 **Lj. Vuković, Brod n./S.**

Prodajo se nevezani, še dobro ohranjeni letniki 2408 3-2

'Duhovn. pastirja'

in sicer: l. 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892 po 5 kron vsak. Naslov pove upravištvo „Slovenca“.

Primerna božična darila!

konfekcije za gospode, dečke, dame in deklice
:: :: :: :: se dobe za polovično ceno v

Angleškem :::: skladišču oblek

radi izredno velike zaloge :: :: :: ::

O. Bernatović
Ljubljana, Mestni trg 5.

2404 (6-2)

!!Božična priložnost!!

Presenetljivo!

100 komadov za samo 3 Marke

1 prekrasno pozlačena, precizijska ura, natančno idoča, za kar se 3 leta jamči, 1 moderna svilena kravata za gospode, 3 komadi fl. žepnih robcev, 1 eleg. prstan za gospode s ponarejenim zlahtnim kamnom, 1 dulec (ustnik) za smotke iz jantarja, 1 elegantna damska broša, novost, 1 prekrasno žepno toaletno zrcalce, 1 usnat mošnjček za denar, 1 žepni nožek s pripravo, 1 par manšetnih gumbov, 3 naprsni gumbi, vsi iz double-zlata s patentiranim zaklepom, mičen album s slikami, 5 šaljevih predmetov, ki vzbujajo veliko veselost, 10 kom. najlepših božičnih kart, 1 jako koristno navodilo za pisma, 20 predmetov, potrebnih za dopisovanje, in še raznih predmetov, ki so v domačiji neobhodno potrebni. Vse skupaj z uro vred, ki je sama tega denarja vredna, velja samo 3 marke. — Razpošilja proti poštnemu povzetju, ali če se denar naprej pošlje 2401 3-2

en gros razpošiljalna tvrdka
Ch. Jungwirth, Krakov II.
NB. Za neugajajoče se vrne denar.

Spominjajte se
„Družbe sv. Cirila in Metoda“!

Anton Šarc

Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 8.

Specialist za opreme
nevest.

Veliko znižanje cen!

Radi zmanjšanja svoje velike zaloge se popolno razprodajo naslednji predmeti:

suknene in svilnene jopice, vse vrste vezenin, bluze, moderci, posamni namizni prti in servijeti, brišače in platnene premete, kakor tudi ženske srajce, hlače in korzeti, tudi posamni modelski predmeti, perila za dame. 2285 (7)

Prav priporočljiv nakup. ■ ■ Prosim porabite to priliko!

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“

2291 16

Podružnica v CELOVCU.

Kupuje in prodaja vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.
Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Akcijski kapital K 2.000.000.—

Zamenjava in eskomptaje izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.
Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.
Eskompt in inkasso menio.

Rezervni zaklad K 200.000.—

Daje predujme na vrednostne papirje.
Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.
Borzna naročila.

Podružnica v SPLJETU.

Denarne vloge sprejema v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.
Promet s čeki in nakaznicami.

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri žrebanjih pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
L. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strebelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kurznih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnio. 18 150-127

2393 3-2

BRZOJAVKA.

Pr. štev. 3774/1.

Božična prodaja

se prične v pondeljek, dne 27. novembra

po zelo znižanih cenah.

Besedilo:

Velika izbira boja iz kožuhovine, mufov, otroških oblek, klobukov, čepic, kril, juponov, predpasnikov, perila za dame, perila za gospode, kravat, glace in suknenih rokavic, svilenih bluz, baržunov itd.

Karolu Recknagel, Ljubljana.

Zunanja naročila se dopošiljajo franko!